

Konsernihallinto

14178/00.04.00/2023

24.02.2025

Julkinen

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Viite HE 205/2024 vp/asiantuntijapyyntö

Pohjois-Savon hyvinvointialueen lausunto Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle asiasta ”HE 205/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi”

Pohjois-Savon hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen. Pohjois-Savon hyvinvointialue on tutustunut yllä mainittuun lausuntopyyntöön ja sen mukana toimitettuihin liitteisiin ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Pohjois-Savon hyvinvointialue näkee yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin tunnistamisen, suojaamisen ja häiriön sietokyvyn parantamisen alueellisesti, kansallisesti sekä kansainvälisesti tärkeänä asiana. Hyvinvointialue pitää hyvänä tätä esitystä laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta. Lakiesitys määrittelee, miten kriittinen infrastruktuuri tunnistetaan, miten sitä arvioidaan ja miten häiriönsietokykyä edistetään, mutta ottaa huomioon myös eri toimijoita koskevan erillislainsäädännön.

Yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin määrittely

Näemme hyväksi, että jo valmisteluvaiheessa on tunnistettu suomalaisen sosiaali- ja terveydenhuollon voimakas riippuvuus toisistaan ja että sosiaalihuolto on CER-direktiivistä poiketen lisätty lain soveltamisalaan (1§). Tämän olisi hyvä näkyä selkeämmin lopullisessa laissa kriittisiä toimijoita tunnistettaessa.

Pelastusviranomainen ei ehdotetussa lainsäädännössä ole näkyvässä asemassa, mikä on ymmärrettävää aiheen rajauksen kannalta.

Hyvinvointialueen pelastusviranomainen haluaa kuitenkin korostaa, että esimerkiksi pelastuslaitoksen lakisääteisen valvontatyön kautta pelastusviranomaiselle on kertynyt merkittävä määrä osaamista ja

Konsernihallinto

14178/00.04.00/2023

24.02.2025

Julkinen

tietoa yhteiskunnan kriittisestä infrastruktuurista. Tietoa löytyy esimerkiksi kohteiden turvallisuustasosta, sijainnista sekä teknisistä ratkaisuksista. Pelastusviranomaisen tekemä valvontatyö vaikuttaa osaltaan merkittävästi kriittisten kohteiden turvallisuustason ylläpitämiseen ja toisaalta kohteissa olevien turvallisuustasoa koskevien puutteiden tunnistamiseen ja korjaamiseen. Kemikaaliturvallisuuslain 390/2005 mukaisena toimivaltaisena viranomaisena pelastusviranomainen myös käsittelee ja luvittaa paljon esitetyn lainsäädännön mukaisia kohteita sekä suorittaa niiden valvontaa.

Pelastusviranomainen toteaa, että esitetty lainsäädäntö voi aiheuttaa heijastevaikutuksia pelastusviranomaisen toimintaan ja näkyä erityisesti asiakasrajapinnassa tehtävän ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän yhteydessä. Pelastusviranomaisten on tarpeen huomioida uuden lainsäädännön kokonaisuus jatkossa omassa toiminnassaan ja sisäisessä koulutuksessaan.

Yhteensovittamistehtävää hoitava ministeriö

Lainsäädännössä asiaa koordinoivaksi vastuuministeriöksi esitetty Sisäministeriö nähdään kokonaisuuden kannalta loogiseksi vastuutahoksi. Yhteistyörajapintojen tunnistaminen ja siihen liittyvän toiminnan käynnistäminen eri toimijoiden kanssa lainsäädännön voimaan astuttua nähdään tärkeänä olemassa olevan tiedon hyödyntämiseksi sekä yhteistoiminnan kehittämiseksi.

Kriittisen toimijan suorittama riskinarviointi

Kriittisen toimijan suorittamaan riskinarviointiin liittyen pidämme hyvänä, että sallittaisiin riskinarviointia (14§) koskevien tietojen esittäminen muussakin asiakirjassa. Sekä hyvinvointialue että yhteistyöalue tekevät jo nyt lain edellyttämänä ja sisäministeriön ohjaamana alueellisen riskinarvion ja näemme että tätä riskinarviota on hyvä myös jatkossa hyödyntää huomioiden CER direktiivin tuomat velvoitteet sosiaali- ja terveydenhuollolle kriittisenä toimijana. On tärkeää, ettei luoda päällekkäisiä tehtäviä.

Häiriönsietokyvyn varmistaminen ja häiriönsietokykyä koskeva suunnitelma

Hyvinvointialueen näkökulmasta on erittäin tärkeää, että edellytetty kriittisen toimijan häiriönsietokykyä koskevan suunnitelma (15§) voidaan sisällyttää jo olemassa oleviin samansisältöisiin suunnitelmiin, esimerkiksi valmiussuunnitelmiin. Siksi tämän

Konsernihallinto

14178/00.04.00/2023

24.02.2025

Julkinen

suunnitelman varmistamiseksi CER-direktiivin velvoitteet on hyvä huomioida mahdollisilta puuttuvilta osilta myös sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnittelun ohjauksessa. Näin ei tarvita erillisiä suunnitelmia ja toimivaltainen valvova viranomainen voi esityksen mukaisesti tarkastustoimintansa yhteydessä ottaa kantaa siihen, täyttääkö kriittisen toimijan muu asiakirja tai suunnitelma kokonaan tai osittain tässä pykälässä säädetyn velvoitteen. Tärkeää on myös, että tässä kukin vastuullinen ministeriö antaa suunnitelman tekemisestä kansallisesti ohjeet, jolla taataan, että eri hyvinvointialueiden suunnitelmat muodostavat kansallisesti yhtenäisen ja toimivan kokonaisuuden.

Kriittisen toimijan poikkeamailmoitus

Kriittisille toimijoille esitetty häiriöiden sietokykyä koskeva suunnitelma- sekä poikkeamailmoitukset nähdään järkevinä ja kansallista tilannekuvatoimintaa tukevinä. Poikkeama ja ensi-ilmoitusten käsittelyprosessi (16 § - 18 §) on kuvattu selkeästi ja täydentää järjestämislain velvoitteita valmiuskeskukselle sosiaali- ja terveydenhuollon tilannekuvan tuottajana. Kuitenkin tässäkin tilanteessa muu lainsäädäntö määrittää velvollisuuden ilmoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon häiriötilanteista eri viranomaisille. Tämä tulee edellyttämään selkeää soveltamisohjetta, miten eri tahoille tehtävät ilmoitukset koordinoidaan. Tässä ilmoitusvelvollisuus valtioneuvoston tilannekeskukselle on uusi säädös. Tulee määrittää, tehdäänkö ilmoitus tietyin kriteerein suoraan valtioneuvoston tilannekeskukseen vain esim. siten että valmiuskeskuksen tekemä ilmoitus sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöön tai muuhun vastuu ministeriöön on riittävä ilmoitus, ja ministeriö välittää tarvittaessa ilmoituksen valtioneuvoston tilannekeskukseen.

Tarkoituksenmukaista oli se, että rakennettaisiin yksi yhteinen ilmoituskanava/portaali, josta ilmoitukset voitaisiin ohjata kaikille tarvittaville tahoille, mukaan lukien tuleva lupa- ja valvontavirasto.

Hedman Antti
johtajaylilääkäri

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Pohjois-Savon hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä.

Konsernihallinto

24.02.2025

14178/00.04.00/2023

Julkinen

Jakelu

Sosiaali- ja terveystieteiden